

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen poikkeaminen rauhoitetun ja tiukasti suojellun perhoslajin rauhoitussäännöksistä sekä luonnonsuojelulain 54 §:n mukainen poikkeaminen yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksistä

1 Asia

Pikkuapollon (*Parnassius mnemosyne*) rauhoitussäännöksiä koskeva luonnonsuojelulain (9/2023) 83 §:n mukainen poikkeuslupa sekä yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksiä koskeva luonnonsuojelulain 54 §:n mukainen poikkeuslupa, Porvoo

2 Hakija

████████████████████

3 Vireilletulo

22.4.2026

4 Säännökset, joita hakemus koskee

Lupa- ja valvontavirasto voi luonnonsuojelulain 54 §:n mukaan myöntää luvan poiketa yksityistä luonnonsuojelualueetta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai olemassa olevien yhdyskuntateknisten rakenteiden tai niihin liittyvien laitteiden kunnostamisen tai tutkimuksen kannalta.

Luonnonsuojelulain 70 §:n nojalla on kielletty rauhoitettujen eläinlajien yksilöiden tahallinen pyydystäminen, yksilöiden haltuun ottaminen tai muu tahallinen vahingoittaminen, sekä yksilöiden tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsäntien kannalta tärkeillä paikoilla.

Lupa- ja valvontavirasto voi luonnonsuojelulain 83 §:n 1 momentin mukaan myöntää luvan poiketa lain 70 §:ssä tarkoitetuista kielloista, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. Luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentin mukaan tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien osalta poikkeamisen edellytyksenä on 1 momentissa säädetyn lisäksi, ettei sille ole muuta tyydyttävää ratkaisua, ja että poikkeaminen on tarpeellista momentin 1–4 kohdassa tarkoitettua syytä.

5 Hakemus

████████████████████ hakee Lupa- ja valvontavirastolta luonnonsuojelulain 83 §:n mukaista lupaa poiketa pikkuapollon (*Parnassius mnemosyne*) luonnonsuojelulain 70 §:n mukaisista

rauhoitussäännöksistä. Pikkuapollo on luonnonsuojelulain 69 §:n mukaisesti rauhoitettu ja luonnonsuojelulain 78 §:n mukaisesti tiukasti suojeltu laji. Lupaa haetaan pikkuapollonperhosen seurantaan sen siirtoistutusalueella Porvoon Stensbölessä vuosina 2026–2028. Seuranta edellyttää pikkuapollojen kiinniottamista ja yksilöllistä merkitsemistä, jonka jälkeen yksilöt vapautetaan takaisin kiinniottopaikalle.

Toimenpiteitä on tarkoitus toteuttaa Stensbölefjärdenin luonnonsuojelualueella (YSA013530), Stensbölen luonnonsuojelualueella (YSA013592), Stensböle 3 - luonnonsuojelualueella (YSA014122) ja Kaupunginselkä-Stensbölefjärden - luonnonsuojelualueella (YSA205366). Seurannan toteuttamiseksi haetaan näin ollen myös luonnonsuojelulain 54 §:n mukaista lupaa poiketa näiden suojelualueiden rauhoitusmääräyksistä, jotka kieltävät eläinten häiritsemisen. Seurantaan on saatu maanomistajan lupa.

Perhosten merkintä on tarkoitus aloittaa vuosittain heti, kun ensimmäiset aikuiset pikkuapollot kuoriutuvat toukokuun loppupuolella. Merkintä-jälleenpyyntiä jatketaan tämän jälkeen koko perhosen lentokauden ajan. Merkintä -jälleenpyyntiseurannassa perhoset numeroidaan takasiiven alapinnalle tussikynällä.

Lupaa toimenpiteisiin haetaan hakemuksessa nimetyille henkilöille. Seurantaan saattaa osallistua myös muita henkilöitä, jotka kuitenkin koulutetaan perhosten hellävaraiseen merkintään ennen pikkuapollojen pyydystämistä merkittäviksi.

Pikkuapollo palautettiin vuonna 2000 kahdelle paikalle Uudellamaalla siirtämällä molemmille paikoille 20 paritellutta naarasta Someron Häntälästä. Siirtoistutukset tehtiin Sipoon Hindsbyhyn Metsähallituksen omistamalle alueelle ja Porvoon Stensböleen Svenska Litteratur Sällskapetin omistamille maille. Siirrot tekivät Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) tutkijat. Istutusta edeltävät viimeiset varmat havainnosta pikkuapollosta Uudellamaalla olivat 1940-luvulta.

Porvoon Stensbölen istutusalueelle kasvoi vähitellen elinvoimainen pikkuapollokanta. Parhaimmillaan vuosina 2011 ja 2013 Stensbölen pikkuapollokannan koko oli yli 1000 perhosta kesässä. Stensbölen pikkuapollokantaa on seurattu perhosten merkintä-jälleenpyyntiin perustuen vuosittain 2001-2022. Porvoon Stensbölen onnistuneen siirron seurantatuloksia on raportoitu lupaviranomaisille vuosittain. Viimeisten kolmen vuoden aikana pikkuapollon kanta Stensbölessä on pienentynyt vuoden 2023 yli 250 yksilöstä vain noin pariin kymmeneen yksilöön vuonna 2025.

Pikkuapollon kannankehitystä Porvoon Stensbölessä on tarkoitus jatkaa aiempaan tapaan vuosina 2026-2028. Merkintä-jälleenpyynti tuottaa luotettavaa tietoa pikkuapollokantojen koosta ja myös muuta arvokasta tietoa alueen hoidon vaikutuksista pikkuapollon esiintymiseen. Metsähallitus on toteuttanut alueella luonnonhoitotöitä siten, että ne palvelevat pikkuapollon säilymistä alueella ja koko alueen luonnonhoitoa on suunniteltu erityisesti pikkuapollon hyväksi. Seurannan jatkuminen tuottaa tärkeää tietoa luonnonhoidon vaikutuksista pikkuapollon kantaan.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus on aiemmin myöntänyt hakijalle luonnonsuojelulain 83 §:n ja 54 §:n mukaiset luvat (UUDELY/4580/2020, UUDELY/6131/2023) pikkuapolloperhosten siirtoistutusten seurantaan vuosina 2020-2022 sekä 2023-2025 Porvoossa ja Sipoossa.

6 Lupa- ja valvontaviraston päätös

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakijalle luvan poiketa yksityisten luonnonsuojelualueiden YSA013530, YSA013592, YSA014122 ja YSA205366 rauhoitusmääräyksistä sekä pikkuapolloa koskevista luonnonsuojelulain 70 §:n mukaisista kielloista hakemuksen mukaisesti seuraavin ehdoin:

1. Lupa on voimassa 31.12.2028 asti.
2. Lupa ei oikeuta pikkuapollon lisääntymis- tai levähdyspaikkojen hävittämiseen tai heikentämiseen.
3. Merkitsemistä varten pyydystettyjä pikkuapolloja on käsiteltävä niin, ettei niiden hengissä säilymistä vaaranneta. Pyydystetyt pikkuapollot on palautettava alkuperäiseen pyydystämipaikkaan välittömästi merkitsemisen jälkeen.
4. Luvan mukaisia toimenpiteitä suorittaessa tämä lupa on pidettävä mukana (esim. puhelimessa) ja pyydettyä esitettävä.
5. Seurannassa tehdyt havainnot pikkuapolloista tulee tallentaa Suomen Lajitietokeskuksen Laji.fi -tietojärjestelmään.
6. Raportti luvan mukaisesti toteutetuista toimenpiteistä on toimitettava Lupa- ja valvontavirastoon (osoitteeseen kirjaamo@lvv.fi) vuosittain 31.12. mennessä. Raportista tulee selvittää seurantatutkimuksessa havaittujen pikkuapollon yksilöiden määrä. Raportista tulee käydä ilmi asian diaarinumero LVV-U/73537/2026.

6.1 Perustelut

Pikkuapollo on luonnonsuojelulain 69 §:n 2 momentin mukaisesti luonnonsuojeluasetuksella (1066/2023) rauhoitettu laji, jonka yksilöiden tahallinen tappaminen tai pyydystäminen, yksilöiden eri kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen sekä yksilöiden häiritseminen on luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan kielletty. Pikkuapollo kuuluu myös luonnonsuojelulain 78 §:ssä tarkoitettuihin luontodirektiivin liitteessä IV a mainittuihin tiukkaa suojelua edellyttäviin eläinlajeihin.

Lupa- ja valvontavirasto voi luonnonsuojelulain 83 §:n 1 momentin mukaan myöntää luvan poiketa lain 70 §:ssä säädetystä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Hakemuksen mukaisesti toteutettuna pikkuapollojen kiinniottaminen sekä paikan päällä tapahtuva merkitseminen on mahdollista toteuttaa vahingoittamatta perhosyksilöitä. Merkitsemisen jälkeen pikkuapollot palautetaan niiden alkuperäiseen esiintymispaikkaan. Yksilöiden pyydystämällä ja merkitsemällä ei näin ollen katsota olevan haitallista

vaikutusta lajin suotuisalle suojelutasolle. Seurannasta saatavilla tiedoilla voidaan sen sijaan parantaa lajin suojelutilannetta alueella.

Pikkuapollon rauhoitussäännöksistä poikkeaminen edellyttää lisäksi luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentin mukaisten edellytysten täyttymistä.

Pikkuapollon seurantatutkimuksen tarkoituksena on tuottaa tietoa lajin esiintymisestä Porvoon Stensbölen alueella, mikä mahdollistaa lajin huomioon ottamisen alueella toteutettavissa luonnonhoitotöissä. Hakemuksen mukaisen seurannan toteuttamiselle on näin ollen olemassa luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentin 4 kohdassa tarkoitettu tutkimustarkoitus. Lajin esiintymistä alueella ei ole mahdollista seurata ilman lajin yksilöiden kiinniottoa ja yksilöllistä merkitsemistä, joten luvanmukaisille toimenpiteille ei ole olemassa muuta tyydyttävää ratkaisua.

Toimenpiteiden toteuttaminen edellyttää lisäksi luonnonsuojelulain 54 §:n edellytysten täyttymistä yksityisten luonnonsuojelualueiden YSA013530, YSA013592, YSA014122 ja YSA205366 rauhoitusmääräyksistä poikkeamisen osalta. Edellä mainituilla luonnonsuojelualueilla on rauhoitusmääräysten mukaan kielletty muun muassa eläinten häiritseminen. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei seurannan toteuttaminen vaaranna yksityisten suojelualueiden perustamistarkoitusta. Lisäksi seuranta on tarpeellista näiden alueiden hoidon ja tutkimuksen kannalta.

Seurantatutkimusta tehdään hakemuksen mukaan Porvoon Stensbölessä sijaitsevan Natura 2000 -verkoston kohteen Porvoonjoen suisto - Stensböle (FI0100074, SAC/SPA) alueella. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei hakemuksen mukainen seurantatutkimus merkittävästi heikennä niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000-verkostoon, eikä toimintaa tarvitse arvioida luonnonsuojelulain 35 §:n tarkoittamalla tavalla.

6.2 Päätöksen täytäntöönpano

Tämä päätös on oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 122 §:n mukaisesti pantava välittömästi täytäntöön mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakuviranomainen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Lupa myönnetään luonnonsuojelua edistävään tutkimustarkoitukseen, jonka voidaan katsoa edistävän yleistä etua. Tutkimustarkoituksen toteutuminen hakemuksen mukaisesti edellyttää luvan välitöntä täytäntöönpanoa. Päätöksen täytäntöönpanoa ei näin ollen voida yleisen edun vuoksi lykätä.

7 Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 54 §, 70 §, 83 §, 121 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Valtioneuvoston asetus Lupa- ja valvontaviraston maksuista vuonna 2026 (1177/2025)

8 Asian käsittelijät

Asian on esitelty lakimies Anniina Kaikkonen ja ratkaissut ylitarkastaja Salli Uljas. Päätös on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on päätöksen viimeisellä sivulla.

9 Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

10 Käsittelymaksu

Maksutta. Valtioneuvoston Lupa- ja valvontaviraston maksuista vuodelle 2026 antaman asetuksen (1177/2025) mukaan luonnonsuojelua edistävään tutkimustarkoitukseen myönnettävät poikkeukset ja luvat ovat maksuttomia.

11 Päätöksestä tiedottaminen

Liitteet

Valitusosoitus

Jakelu

Lupa- ja valvontavirasto julkaisee päätöksen luonnonsuojelulain 121 §:n mukaisesti internetsivuillaan.

sähköpostitse:

██████████

Tiedoksi

sähköpostitse:

Ympäristöministeriö

Uudenmaan elinvoimakeskus

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry

Porvoon kaupunki

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihte: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/73537/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/73537/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kaikkonen Anniina 20.05.2026 16:12

Ratkaisija Uljas Salli 21.05.2026 11:24